

به بهانه آغاز سال تحصیلی و روز دانش در ارمنستان؛

نگاهی گذرا به وضعیت آموزشی در مدارس و دانشگاه‌های ارمنستان

چند سالی است که روز اول سپتامبر، آغاز سال تحصیلی مدارس و دانشگاه‌های ارمنستان، به عنوان **روز دانش** در این کشور گرامی داشته می‌شود.

به بهانه آغاز سال تحصیلی و روز دانش در ارمنستان در آنچه در پی می‌آید نگاهی داریم اجمالی و گذرا به وضعیت آموزشی در مدارس و دانشگاه‌های ارمنستان که از خلال آن می‌توان به نوعی آسیب‌شناسی امر آموزش در این کشور نیز دست یافت.

از مدارس ارمنستان شروع می‌کنیم. بر اساس آمار رسمی منتشر شده توسط وزارت آموزش، علوم، فرهنگ و ورزش جمهوری ارمنستان شمار دانش‌آموزان مقاطع مختلف تحصیلی ارمنستان در سال جاری بر اساس ثبت نام اولیه بیش از چهل هزار نفر است، یعنی چیزی قریب یک و نیم درصد جمعیت این کشور را دانش‌آموزان آن تشکیل می‌دهند که هفت هزار نفر از آنها از امسال تحصیل خود را آغاز می‌کنند.

از دو سال پیش سیستم آموزشی مدارس ارمنستان به آرامی در حال تغییر از نظام ده ساله به ارث رسیده از شوروی سابق به نظام دوازده ساله اروپائی است و در این راستا شماری از مدارس در پایتخت و برخی شهرهای دیگر ارمنستان به صورت آزمایشی در حال گذراندن شیوه ۱۲ ساله آموزشی هستند به این ترتیب که دانش

آموزان از کلاس اول تا نهم در مدارس پایه اول و از کلاس دهم تا دوازدهم در مدارس پایه دوم یا دبیرستان به آموزش مشغول می شوند.

در مدارس نظام قدیم ده ساله دانش آموزان از سال هشتم گرایش تحصیلی خود را مشخص می کنند و در نظام آموزشی جدید دوازده ساله از آغاز دوره دوم یا همان دبیرستان. گرایش های تحصیلی هم در هر دو نظام عبارتند از رشته های عمومی، ریاضی و تجربی، اقتصاد و حقوق و تاریخ.

دولت ارمنستان به مناسبت آغاز سال تحصیلی از آمادگی خود برای انجام اصلاحات بنیادین که در سال تحصیلی آینده اتفاق خواهد افتاد خبر داد که در واقع معرفی یک استاندارد دولتی جدید برای آموزش عمومی در همه مدارس این کشور است. این تغییرات در مقیاسی بزرگ سیستم ارزیابی، توسعه برنامه درسی، موضوعات و کتاب های درسی جدید را در بر می گیرد.

و اما دانشگاه ها در ارمنستان. دانشگاه های ارمنستان یا دولتی اند و یا خصوصی. در دانشگاه های دولتی بخشی از ظرفیت که غالبا در قیاس با ظرفیت کل دانشگاه محدود هم هست به آموزش رایگان اختصاص می یابد و از شرکت کنندگان در آزمون ورودی دانشگاه ها، که برای هر دانشگاه به صورت جداگانه برگزار می شود، افراد دارای رتبه های بالا قادر به پذیرش در آن هستند.

بنا به آمار رسمی وزارت علوم ارمنستان، در سال جاری از مجموع ۱۱۵۸۷ متقاضی تحصیل در دانشگاه های دولتی فقط ۷۲۴۶ نفر ثبت نام کرده اند. نکته جالب این که در دانشگاه های دولتی و خصوصی ۵۵۰ صندلی آموزش رایگان دانشگاهی یعنی بیش از ۲۵ درصد ظرفیت آموزش عالی رایگان و بیش از ۱۵۰۰۰ صندلی آموزش غیر رایگان یعنی ۷۰ درصد این ظرفیت خالی مانده است که نشان از افول انگیزه و علاقه نسل جوان و در سن تحصیل دانشگاهی به ادامه تحصیل در دانشگاه های ارمنستان دارد. امری که دولتمردان این کشور را به چاره جوئی واداشته است و حتی شخص نخست وزیر ارمنستان به عنوان بالاترین شخصیت رسمی کشور لزوم آسیب شناسی جدی در این زمینه را یادآور شده است.

پاشینیان حل این معضل را از اولویتهای دولت و وزارت علوم خواند و در سخنان خود از انجام اصلاحات ساختاری در آینده نزدیک خبر داد. امری که مشخص نیست کدام جنبه از آموزش در ارمنستان را هدف گرفته است و متوجه کدام مقطع آموزشی است.

اخیرا لایحه ای در هیئت دولت ارمنستان به تصویب رسید که بر اساس آن وزارت علوم و آموزش این کشور موظف است برنامه ملی توسعه آموزش و علوم کشور را تا سال ۲۰۳۰ محقق سازد. پاشینیان در سخنان خود اظهار داشت که این برنامه فعالیت های ما را در زمینه های پیش دبستانی و عمومی، آموزش و پرورش حرفه ای و آموزش عالی و تحصیلات تکمیلی مشخص می کند.

توسعه آموزش در روستاها از جمله دیگر اولویت های دولت در برنامه توسعه آموزش خود است. نخست وزیر ارمنستان معتقد است بسیاری از روستاها به خاطر نبود فرصت آموزش کودکان خردسال خالی از جمعیت شده اند و ابراز امیدواری کرد با گستراندن دامنه مهدکودک ها و دوره های پیش دبستانی به سطح روستاها، این خلا برطرف گردد.

رئیس دولت ارمنستان از عزم خود برای افزایش شمار دانشگاه های دولتی و در عین حال از ادغام برخی دانشگاه ها با یکدیگر خبر داد به نحوی که حداکثر هشت دانشگاه دولتی در کشور وجود داشته باشد. نخست وزیر ارمنستان معتقد است بسیاری از دانشگاه های این کشور از استانداردهای روز جهانی دور هستند و بر لزوم اصلاحات ساختاری در دانشگاه های این کشور و رسیدن به نرَم های بین المللی تاکید می کند. پاشینیان بر این باور است این دانشگاه ها با بودجه کامل دولتی، استانداردهای بین المللی از سطح آموزشی، پژوهشی، زیرساخت های ورزشی گرفته تا برنامه های آموزشی بین المللی و کادر آموزشی واجد شرایط را برآورده خواهند کرد.

در حال حاضر در سطح کشور ارمنستان ۵۵ دانشگاه و مرکز آموزش عالی به فعالیت مشغول هستند که ۲۶ دانشگاه آن دولتی و ۲۹ دانشگاه آن غیردولتی اند. محبوب ترین رشته های دانشگاهی به ترتیب عبارتند از حقوق، روابط بین الملل، مدیریت، ریاضیات کاربردی و پزشکی/دندانپزشکی که میزان شهریه دانشگاه های غیر دولتی و نیز بخش غیر رایگان دولتی به ترتیب فوق افزایش می یابد.

تهیه و نگارش:

سید حسین طباطبائی، رایزن فرهنگی ایران در ارمنستان